

Võru Kesklinna Kooli õppekava

Võru 2021

ÜLDOSA

§ 1. Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus

(1) Kooli õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.

(2) Kooli õppekava koostamise aluseks on võetud põhikooli riiklik õppekava ja kooli arengukava, arvestades piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.

(3) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korraldamise eest vastutab direktor. Kooli õppekava kinnitab direktor.

(4) Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad. Ainekavad on esitatud valdkonniti koondatuna lisadena. Lisades esitatakse ka läbivate teemade kavad kooliastmeti.

(5) Põhikooli kooliastmed on:

- 1) I kooliaste – 1.–3. klass;
- 2) II kooliaste – 4.–6. klass;
- 3) III kooliaste – 7.–9. klass.

(6) Kooli õppekava üldosas esitatakse:

- 1) kooli eripära, väärtused, õppe- ja kasvatusesmärgid ning -põhimõtted;
- 2) tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti;
- 3) läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;
- 4) ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
- 5) õppe ja kasvatus korraldus (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg);
- 6) hindamise korraldus;
- 7) õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
- 8) õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
- 9) karjääriteenuste korraldus;
- 10) õpetaja töökava koostamise põhimõtted;
- 11) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

(7) Ainevaldkonniti koondatud ainekavad esitatakse klassiti.

1. jagu

Kooli eripära, väärtused, õppe- ja kasvatuseesmärgid ning –põhimõtted

Võru Kesklinna Kool on omanäoline heatasemelist põhiharidust andev kool, kus on kaasajale vastav turvaline töö- ja õpikeskkond, mis motiveerib õpilasi ja õpetajaid.

Kooli missioon on: Elus toimetuleva kõlbeliste väärtustega inimese kujundamine.

Kooli moto on: Õppimiseks parim paik.

Koolis on kolm õppesuunda: muusika-matemaatika, võõrkeele ning looduse-majanduse suund. Alates 2016/17 on koolis avatud ainult looduse majanduse suuna klassid.

Võru Kesklinna Kool lähtub oma tegemistes järgmistest väärtustest: õpihuvi, koostöö, hoolivus, vastutus, tervis.

§ 2. Põhihariduse alusväärtused

(1) Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

(2) Kool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks. Meie kooli alusväärtusteks on ausus, kohusetunne, sallivus, turvalisus ja koostöö.

(3) Kool väärtustab eesti kultuuri traditsioone. Tugeva põhiharidusega õpilased suudavad tulevikus ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule arengule.

(4) Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks.

(5) Koolis õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus on tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

(6) Kool loob õpilasele eakohase, turvalise ja arendava õpikeskkonna.

(7) Kool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks.

(8) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatustsüklis ning kodu ja kooli koostöös.

(9) Kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest.

(10) Pädevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja õppeainepädevusteks.

§ 3. Pädevused

(1) Kooli õppekava tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja õppeainepädevusteks.

(2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

(3) Üldpädevused on:

1) **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

2) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

3) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

4) **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;

5) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

6) **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

7) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada

tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;

8) **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

(4) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus.

(5) Kooli õppekavas on järgmised **ainevaldkonnad**:

- 1) keel ja kirjandus;
- 2) võõrkeeled;
- 3) matemaatika;
- 4) loodusained;
- 5) sotsiaalsained;
- 6) kunstained;
- 7) tehnoloogia;
- 8) kehaline kasvatus
- 9) valikained.

2. jagu

Õppimise käsitlus ja õpikeskkond

§ 4. Õppimise käsitlus

(1) Kooli õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks.

Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õpikeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õpikeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused.

Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslaste ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised.

Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

(2) Kooli õppekavas mõistetakse õpetamist kui õpikeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

(3) Kooli õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskuju, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

(4) Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervises seisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

§ 5. Õpikeskkond

(1) Õpikeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

(2) Põhikool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

(3) **Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:**

- 1) osaleb kogu koolipere;
- 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusena seotud osaliste vahel;
- 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
- 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
- 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
- 6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
- 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;

- 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii ükski kui ka koos kaaslastega;
- 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
- 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
- 12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

(4) **Füüsilist keskkonda kujundades** jälgib kool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja vahendeid;
- 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

(5) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas.

3. jagu **Kooliastme pädevused**

§ 6. I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida ükski ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitatud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;

- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlike olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.

§ 7. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

- (1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:
  - 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
  - 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
  - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
  - 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
  - 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
  - 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- (2) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
- (3) Õppetöö korraldamise alus esimeses kooliastmes on üldõpetuslik tööviis ning üld- ja aineõppe kombineeritud variant. Konkreetse sobiva töökorraldusliku vormi valib õpetaja lähtuvalt püstitatud arengueesmärkidest ja laste vajadustest.

§ 8. II kooliastme pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;

- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otseselt ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

§ 9. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

(1) Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmis- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

(2) Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

§ 10. III kooliastme pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;

- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

§ 11. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel

4. jagu Õppekorraldus

§ 12. Kohustuslikud ja valikõppeained

- (1) Kooli õppekavas on esitatud järgmised kohustuslike õppeainete ainekavad:
  - 1) eesti keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus (lisa 1);
  - 2) võõrkeeled: A – võõrkeel (inglise keel), B – võõrkeel (vene keel/ saksa keel) (lisa 2);
  - 3) matemaatika: matemaatika (lisa 3);
  - 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia (lisa 4);
  - 5) sotsiaalsed: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus (lisa 5);
  - 6) kunstained: muusika, kunst (lisa 6);
  - 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus (lisa 7);
  - 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus (lisa 8).
- (2) Kooli õppekavas on esitatud järgmised valikõppeainete ainekavad:
  - 2) majandusõpetuse ainekava (lisa 9).

§ 13. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati

Kool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes alljärgnevas tunnijaotusplaanis klassiti

esitatud nädala õppetundide mahus:

Muusika-matemaatika klassi tunnijaotusplaan

Aine	6.	II ka	7.	8.	9.	III ka
Eesti keel	3	11+0,5	2	2	3	6+1
Kirjandus	2	4	2	2	2	6
A-inglise keel	4	9+3	3	3	3	9
B-saksa/vene	3	3	3	3	3	9
Matemaatika	5	13+2	5	4	5	13+1
Loodusõpetus	3	7	2			2
Geograafia			1,5	2	2	5+0,5
Bioloogia			1,5	2	2	5+0,5
Keemia				2	2	4
Füüsika				2	2	4
Ajalugu	2	3	2	2	2	6
Inimeseõpetus	1	2	1	1		2
Ühiskonnaõpetus	1	1		1	1	2
Muusika	1	4+1	1	1	1	3
Kunst	1	3+1	1	1	1	3
Tööõpetus						
Käsitöö, tehnoloogia	2	5	2	2	1	5
Kehaline kasvatus	2	8	2	2	2	6
Kokku	30		29	32	32	

Võõrkeele klassi tunniarvutusplaan

Aine	6.	II ka	7.	8.	9.	III ka
Eesti keel	3	11+0,5	2	2	3	5+1
Kirjandus	2	4	2	2	2	6
A-inglise keel	4	9+3	4	3	3	9+1
B-saksa keel	3	8	3	3	3	9
Matemaatika	5	13+1	5	4	5	13+1
Loodusõpetus	3	7	2			2
Geograafia			1,5	2	2	5+0,5
Bioloogia			1,5	2	2	5+0,5
Keemia				2	2	4
Füüsika				2	2	4
Ajalugu	2	3	2	2	2	6
Inimeseõpetus	1	2	1	1		2
Ühiskonnaõpetus	1	1		1	1	2
Muusika	1	4	1	1	1	3
Kunst	1	3	1	1	1	3
Tööõpetus						
Käsitöö, tehnoloogia	2	5	2	2	1	5
Kehaline kasvatus	2	8	2	2	2	6
Kokku	30		30	32	32	

Looduse-majanduse klassi tunniarvutusplaan

Aine	1.	2.	3.	I ka	4.	5.	6.	II ka	7.	8.	9.	III ka
Eesti keel	6	6	6	19-1	5	3	3	11	2	2	2	6
Kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
A-võõrkeel			3	3	4	4	4	9+3	3	3	3	9
B-võõrkeel							3	3	3	3	3	9
Matemaatika	4	5	5	10+4	5	5	5	13+2	5	4	5	13+1
Loodusõpetus	2	2	2	3+3	2	3	3	7+1	2			2
Geograafia									1,5	2	2	5+0,5
Bioloogia									1,5	2	2	5+0,5
Keemia										2	2	4
Füüsika										2	2	4
Ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
Inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1		1	2
Ühiskonnaõpetus							1	1		1	1	2
Muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
Kunst	2	1	1,5	4,5	2	2	1	3+2	1	1	1	3
Tööõpetus	1	2	1,5	4,5								
Käsitöö, tehnoloogia					1	2	2	5	2	2	1	5
Kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
Majandus					1	1		2	1	1		2
Huvitund	1	1	1R									
Kokku	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

§ 14. Valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted

Koolis on kolm õppesuunda: muusika-matemaatika, võõrkeeled ja loodus-majandus. Alates 2016/17 on kool täielikult üle läinud looduse-majanduse õppesuunale.

Muusika-matemaatika õppesuund: õpitakse süvendatult matemaatikat ja muusikat. Muusikatundidele lisandub ringitunnina koorilaul ning vabatahtlik pilliõpe, mis toimuvad Võru Muusikakoolis. Muusikatundide raames õpitakse süvendatult noodiõpetust ja muusikalugu. Muusika- ja matemaatikatunnid toimuvad ka arvutiklassis.

A-võõrkeelena saab õppida inglise keelt, B-võõrkeelena valida vene või saksa keele õppe. Valitud B-keele rühma ei avata, kui keelt on valinud alla 8 õpilase, sel juhul hakkab õpilane õppima teise valikuna pakutud B-keelt.

Alates 2016/17 õppeaastast on muusika-matemaatika suunda õpilaste vastuvõtt lõpetatud.

Võõrkeele õppesuund: süvendatult õpitakse alates 2. klassist A-võõrkeelena inglise keelt ja alates 4. klassist B-võõrkeelena saksa keelt.

Selle õppesuuna õpilasi eelistatakse rahvusvaheliste projektide töös ja õpilasvahetuses osalemisel.

Alates 2016/17 õppeaastast on võõrkeele suunda õpilaste vastuvõtt lõpetatud.

Looduse-majanduse õppesuund: õpitakse süvendatult loodusaineid ning valikainena majandusõpetust. A-võõrkeelena saab õppida inglise keelt ning B-võõrkeelena on valida vene või saksa keele õppe. Valitud B-keele rühma ei avata, kui keelt on valinud alla 8 õpilase, sel juhul hakkab õpilane õppima teise valikuna pakutud B-keelt.

Selle õppesuuna õpilased osalevad loodusprojektides ja käivad õppekäikudel.

Alates 2016/17 õppeaastast on kool täielikult üle läinud looduse-majanduse õppesuunale. Hariduslike erivajadustega õpilaste klassidele suunaõpet ei rakendata.

§ 15. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted

(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineüleised ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige: õpikeskkonna korralduses, aineõppes, õppeaineid lõimivas loovtöös, klassivälises tegevuses, huviringide tegevuses ja projektitegevuses.

(3) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat **läbivad teemad** on:

1) **elukestev õpe ja karjääri planeerimine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;

2) **keskkond ja jätkusuutlik areng** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;

3) **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

4) **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

5) **teabekeskond** – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;

6) **tehnoloogia ja innovatsioon** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

7) **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

8) **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

§ 16. Lõimingu põhimõtted, seejuures ka III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused

(1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab põhikool kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

(2) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisest projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab põhikool õpet ja kujundab õpikeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku

(3) III kooliastmes korraldab kool õpilaste läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö vm. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele. Loovtöö korraldus sätestatakse vastavalt VKK loovtöö läbiviimise korrale (Lisa 12).

§ 17. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

(1) Võru Kesklinna Koolis lähtutakse ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamisel kooli väärtustest, õppekava põhieesmärkidest ning traditsioonidest. Projektid peavad aitama õppekavas määratletud üld- ja valdkonnapädevuste saavutamist.

(2) Projekti all mõistetakse ajaliselt piiratud tööd, millel on kindel eesmärk ja ressursid. Projekt algab töömeeskonna loomisega ja tegevuskava koostamisega ning lõpeb tulemuste analüüsi ja järelduste tegemisega.

(3) Traditsioonilised ülekoolilised projektid on õppekäigud, ainenädalad, tervisepäevad jm.

(4) Traditsioonilised koolidevahelised projektid on tegevused Rosenheimi sõpruskooliga Saksamaal.

(5) Rahvusvahelistes projektides osalemine.

(6) Projektijuhtideks on valdkonnaga seotud õpetajad, juhtkonna liikmed või teised kooli töötajad. Projektitaotlused kooskõlastatakse kooli direktoriga ja vajadusel lepatakse kokku omafinantseering. Koolisisesed projektid kooskõlastatakse õppejuhiga.

(7) Projektid kavandatakse jooksva õppeaasta jaoks septembris või vastavalt projektitaotluste esitamise tähtaegadele. Projektitegevused planeeritakse kooli üldtööplaanis. Ülevaadet projektidest kajastatakse kooli veebilehel.

(8) Tunnivälisel ajal läbiviidavates projektides osalemine on õpilastele vabatahtlik, õppetundide ajal läbiviidavad projektid on kohustuslikud.

§ 18. Õppe ja kasvatuse korraldus

Õppeaasta koosneb 35 nädalast ning jaguneb kolmeks trimestriks.

Õppetunnid on koolis kahe erineva pikkusega: 75 ja 45 minutit.

Koolis on õpe korraldatud viisil, kus üldjuhul õpitakse kõiki õppeaineid kogu õppeaasta vältel, kuid õppeaine maht trimestri kaupa võib olla erinev. Ühe nädalatunniga ainete puhul rakendatakse 2. ja 3. kooliastmes tsükliõpet.

Õppe- ja kasvatustöö toimub erinevates vormides: õppetunnina, projektõppena (nt projektülesanded 1.-7. kl), õppekäiguna, õppepäevana, e-õppena või muus õppeprotsessis osalejatega kokku lepitud vormis.

Õppe- ja kasvatustööd toetab osalemine järgmistes projektides: Ettevõtlik Kool, Liikuma Kutsuv Kool, Tervist Edendav Kool, Roheline Kool, Kiusamisvaba Kool, VEPA.

Õppetunni läbiviimise koha valib õpetaja – see võib toimuda nii kooli ruumides ja territooriumil kui väljaspool seda.

Koolis õpetatakse A-võõrkeelena inglise keelt alates 3. klassist ja B-võõrkeelena vene või saksa keelt alates 6. klassist.

6.-9. klassides toimub õppetöö matemaatikas ja inglise keeles temporühmades. Temporühmadesse jagatakse õpilased aineõpetajate poolt, arvestades õpilaste võimeid ja aine omandamise kiirust. Õpilasi võidakse trimestrite või õppeaasta vahetudes tõsta õpetaja soovitusel teise temporühma, kui rühma õppetempo, kus õpilane enne õppis osutus talle liiga kiireks või aeglaseks.

1. kooliastmes rakendatakse üldõpetuse printsiipe ning tunniplaanis kajastub õppetöö aina, mille nimetus on üldõpetus.

1. kooliastmes on üheks ainetunniks huvitund, mille eesmärk on aidata õpilastel välja selgitada oma huvid, mitmekesistada õppetööd, arendada õpioskusi, loovust, koostööoskusi ning toetada laste terviklikku arengut.

Kohustuslike õppeainete ja valikainete tundide jaotus klassiti määratakse kindlaks tunnijaotusplaanis, mis kinnitatakse direktori poolt igaks õppeaastaks, tagades kohustuslike õppeainete riiklikus õppekavas ettenähtud mahud.

Ainetundide jaotus klassiti määratakse Võru Kesklinna Kooli tunnijaotusplaanis (vt §13).

§ 19. Õppe ja kasvatuse ajakasutus

(1) Õppeaastas on vähemalt 175 õppepäeva. Lõpuklassis on õppeaastas kokku vähemalt 185 õppepäeva. Lõpueksami toimumise päeval ja vähemalt kahel päeval enne seda õppetunde ei toimu. Lõpueksami toimumise päev ja sellele eelnevad kaks päeva arvatakse õppepäevade hulka.

(2) Õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

- 1) 1. klassis 20;
- 2) 2. klassis 23;
- 3) 3. ja 4. klassis 25;
- 4) 5. klassis 28;
- 5) 6. ja 7. klassis 30;
- 6) 8. ja 9. klassis 32.

(3) Kool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes vastavalt I, II ja III kooliastmele esitatud nädala õppetundide mahus alljärgnevas tunnijaotusplaanis:

1) eesti keel:	19	11	6
2) kirjandus:	0	4	6
3) A-võõrkeel:	3	9	9
4) B-võõrkeel:	0	3	9
5) matemaatika:	10	13	13
6) loodusõpetus:	3	7	2
7) geograafia:	0	0	5
8) bioloogia:	0	0	5
9) keemia:	0	0	4
10) füüsika:	0	0	4
11) ajalugu:	0	3	6
12) inimeseõpetus:	2	2	2
13) ühiskonnaõpetus:	0	1	2
14) muusika:	6	4	3
15) kunst:	4,5	3	3
16) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus:	4,5	5	5
17) kehaline kasvatus:	8	8	6

(4) Õpilase vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja kokkuleppel võib põhikool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemused.

§ 20. Karjääriteenuste korraldus

(1) Karjäärinõustamisega arendatakse õpilaste teadlikkust iseendast, antakse teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest. Õpilastes kujundatakse hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjäärivalikutes orienteerumist ja eneseteostust.

(2) Karjääriõpetuse peateemadeks on enese tundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel; õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmaõppimine ning karjääri planeerimine ja otsustamine.

(3) Koolis kuuluvad karjääriteenuste süsteemi:

- erinevate õppimisvõimaluste tutvustamine aine- ja klassijuhatajatundides;
- erinevate ettevõtete ja ametiasutuste külastamine;
- osalemine töövarjupäeval (6.-8. kl)
- kohtumiste korraldamine erinevate spetsialistide ja teiste koolide esindajatega;
- osalemine projektis „Tagasi Kooli“;
- osalemine õpilasfirmade töös;
- koostöö Võrumaa Õppenõustamiskeskuse karjäärinõustajaga.

(4) Karjääriplaneerimisel kasutatakse koolis nii individuaalseid kui ka grupinõustamisi.

Individuaalnõustamisel osaleb lisaks õpilasele soovi korral ka lapsevanem. Grupinõustamisel tehakse erinevaid teste ja rollimänge ning tutvustatakse erinevaid õppimisvõimalusi. Õpilaste tulevikuplaanide arutelu on ka arenguveestluse üks osa, millele pööratakse suuremat rõhku lõpuklassides. Koolis nõustavad õpilasi vastavalt oma pädevusele aineõpetajad ja klassijuhatajad.

§ 21. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

(1) Aineõpetaja koostab kooli õppekava alusel töökava, mis arvestab klassi eripära, kooli arengusuunda, õpilaste vaimseid võimeid ja kooli materiaalseid ressursse.

(2) Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad nii koolis kui ka väljaspool kooli (ekskursioon, õppekäik). Töökava koostamine ja täiendamine kuulub õpetaja kohustuste hulka.

(3) Töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja -materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.

(4) Õpetaja töökavad koostatakse trimestrite kaupa. Õpetaja töökavas kajastatakse trimestris käsitletavat ulatuslikud õppeteemad, olulisemad alateemad, tunni toimumise aeg, käsitletavat põhimõistet, kasutatavad meetodid, õppekirjandus jm õppematerjal; oodatavad õpitulemused ja nende kontrollimise/hindamise aeg ning vorm, läbivad teemad ja lõimingud. Õpetaja võib koostada ka töökava kokkuvõtlikuma versiooni, mis sisaldab trimestris käsitletavaid õppeteemasid, oodatavaid õpitulemusi ning trimestrisse planeeritud suuremahulisi ülesandeid.

5. jagu

Hindamine ning klassi ja põhikooli lõpetamine

§ 22. Hindamine

(1) Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

(2) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

(3) Kool annab õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta iga trimestri ja õppeaasta lõpus.

(4) Õpilasel ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemal on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

(5) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendusega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

§ 23. Kujundav hindamine

(1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

(2) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Õpetajad annavad õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Põhikool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

(3) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

(4) Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

(5) Arenguveestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast. Arenguveestluse käigus annab kool tagasisidet õpilase ainealaste õpitulemuste ja käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta. Arenguveestluse tulemusena seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele.

§ 24. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

(1) Õpilase teadmisi ja oskusi hindab õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele. Trimestrite algul teeb õpetaja õpilastele teatavaks antud õppeaines nõutavad õpitulemused, nende kontrollimise aja ja vormi ning õpetaja kehtestatud korra kokkuvõtivate hinnete kujunemise ning järelvastamise tingimuste kohta. Õpitulemuste omandamist kontrollivate mahukamate kirjalike tööde (kontrolltööd) aja kavandab aineõpetaja kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajate ja õpilastega ning kannab selle Stuumiumi kontrolltööde plaani.

(2) Trimestri jooksul võib õpilastele anda iseseisvaks koduseks ülesandeks ühe mahuka töö (referaat, uurimistöö, praktiline tegevus jne).

(3) Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viie palli süsteemis.

(4) Hindamisel viie palli süsteemis:

1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;

4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;

5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

(5) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

(6) 1. ja 2. klassis kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kõigis õppeainetes hinnete asemel suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mis kirjeldavad õpilase teadmisi ja oskusi erinevates õppeainetes.

(7) 3.-8. klassis kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel mitteeristavat hindamist järgmistes õppeainetes: kunstiõpetus, tööõpetus, kehaline kasvatus, muusikaõpetus, käsitöö, töö- ja tehnoloogiaõpetus ja majandusõpetus. Inimeseõpetust hinnatakse mitteeristavalt 3.-7. klassis. Mitteeristava hindamise puhul määrab aineõpetaja baastaseme, mille ületamise korral hinnatakse tulemus piisavaks sõnaga „arvestatud“ (AR) ning millest madalamal tasemel tulemus hinnatakse ebapiisavaks sõnaga „mittearvestatud“ (MA).

(8) Kui õpilane õpib kunsti- või muusikakoolis, on direktoril õigus õpilane vabastada vastavates õppeainetes õppetööst lapsevanema ja/või huvikooli avalduse alusel.

(9) Tegemata kirjalik või praktiline töö ja suuline vastus märgitakse Stuudiumi päevikus tähisega T. Kui õpilane tegemata tööd mõjuva põhjuseta 10 koolipäeva jooksul järele ei vasta, lisatakse talle Stuudiumis hinne „nõrk“ või „MA“, mida enam järele vastata ei saa.

(10) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik“ või „nõrk“ või on märgitud T, antakse õpilasele võimalus järelvastamiseks või järeltöö sooritamiseks üldjuhul 10 koolipäeva jooksul pärast töö kätte saamist.

(11) Järelvastamine või järeltööde sooritamine toimub kooskõlastatult aineõpetajaga. Järelvastamise korral lisatakse esialgse hinde kõrvale kaldkriipsuga uus hinne. Järelvastamise võimalusi on üldjuhul ainult üks.

(12) Kui õpilasel on viiepallisüsteemis hinnatavates ainetes sooritada ülesanne, mida ei hinnata, siis Stuudiumi märkimiseks kasutatakse tähiseid AR – arvestatud ja MA – mittearvestatud. Nimetatud tähiseid arvestatakse hoolsuse hindamisel, kuid ei arvestata trimestrihinde väljapanekul.

(13) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk“ või „MA“.

(14) Kui õpilasele on määratud kehalises kasvatuses ja/või tööõpetuses meditsiiniliste näidustuste tõttu esitatud erinõudeid, hinnatakse õpilase teoreetilisi teadmisi antud aines.

(15) Individuaalse õppekava järgi õppiva õpilase hindamisel arvestatakse individuaalses õppekavas sätestatud erisusi.

(16) Õppetöö ajal perereisil viibinud õpilase järelõpetamise eest vastutab lapsevanem.

§ 25. Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtted

(1) Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustab õpilastele ja vanematele klassijuhataja. Käitumist ja hoolsust hinnatakse hinnetega „eeskujulik“, „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“. Käitumis- ja hoolsushinded märgitakse Stuudiumi. Käitumishinne märgitakse ka õpilasraamatusse ja põhikooli lõputunnistusele.

(2) „Mitterahuldav“ käitumishinne pannakse õpilase käitumise aastahindeks kooli õppenõukogu otsuse alusel. Kool põhjendab lapsevanemale õpilasele pandud mitterahuldavat käitumishinnet.

(3) Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine, üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis ja väljaspool kooli.

Käitumishindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, ka väljaspool kooli; kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt, on saavutanud kooliastmele vastavad üldpädevused, esindab kooli olümpiaadidel, spordivõistlustel ja konkurssidel. Käitumishindega „hea“ hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, ka väljaspool kooli; kes täidab kooli kodukorra nõudeid järjepidevalt, on üldiselt saavutanud kooliastmele vastavad üldpädevused, on valmis esindama kooli olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel.

Käitumishindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid, on vähesel määral saavutanud kooliastmele vastavad üldpädevused, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta vajab õpetajate ja lastevanemate tähelepanu ning suunamist.

Käitumishindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes eirab kooli kodukorra nõudeid või eksib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide täitmisel või ei allu õpetajate ega lastevanemate nõudmistele või pole saavutanud kooliastmele vastavaid üldpädevusi. Käitumishinde võib alandada alkoholi, tubaka või narkootiliste ainete tarvitamise eest. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks“ üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise või põhjuseta puudumiste eest.

(4) Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppimisse ja muudesse ülesannetesse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

Hindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on ülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.

Hindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt.

Hindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kelle õppevahendid pole korras või pole need tal alati kaasas, kes ei täida järjekindlalt õppeülesandeid ja muid kohustusi, ei õpi (kõiki õppeaineid) oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.

Hindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppimisse ja ülesannetesse lohakalt ning vastutustundetult, ei täida õppetundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli tegemata oma kodused õppeülesanded ning muud õppetegevusega seotud ülesanded koolis ja kodus.

§ 26. Kokkuvõtavad hinded ja järgmise klassi üleviimine

(1) Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine trimestrihinneteks ning trimestrihinnete koondamine aastahinneteks. Kokkuvõttev hinne ei ole aritmeetiline keskmine. Trimestrihinne pannakse välja vähemalt kolme hinde alusel, millest vähemalt kaks peavad olema arvestuslike tööde hinded.

(2) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine trimestrihinne jäänud panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk” .

(3) Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik” või „nõrk” või kellele on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, õpiabirühm jm), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

(4) Õpilasele, kelle trimestrihinne on ”puudulik” või ”nõrk” enam kui kahes aines, määratakse individuaalne õppekava kahes õppeaines, milleks on eelkõige põhiained. Soovi korral võib õpilane sooritada individuaalse õppekava kõikides puudulikult hinnatud ainetes.

(5) Kui õpilane täidab talle trimestri õppematerjali omandamiseks määratud individuaalse õppekava, siis uus hinne märgitakse eelneva „puuduliku“ või „nõrga“ trimestrihinde järele kaldkriipsu taha.

(6) Kui õpilane ilma mõjuva põhjuseta ei täida talle trimestri õppematerjali omandamiseks määratud individuaalset õppekava, siis õppeaasta lõpus talle selle materjali kohta enam täiendavat õppetööd ei määrata.

(7) Trimestrihinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

(8) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu 5-10 päeva jooksul. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

(9) Trimestrihinnete parandamiseks määratud individuaalse õppekava ning täiendava õppetöö teemad ning õpitegevused ja –ülesanded kantakse Stuudiumis õpilase individuaalpäevikusse.

(10) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaine aastahinne „puudulik” või „nõrk”, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

(11) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaine aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

(12) Õppeaasta lõpus väljastatakse õpilasele tunnistus paber kandjal.

(13) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

(14) Lõikes 5 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

§ 27. Põhikooli lõpetamine

(1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele ja matemaatika eksami ning ühe eksami omal valikul.

(2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine aastahinne;

2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine aastahinne.

(3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

(4) Õpilane, kelle emakeel ei ole eesti keel, kuid kes asus kooli õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena eksami.

(5) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

6. jagu

Õpilaste ja vanemate teavitamine ja nõustamise korraldus

§ 28. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

(1) Kool tagab õpilasele ning vanemale teabe kättesaadavuse õppe- ja kasvatuse korralduse kohta elektroonse (Stuudium, veebileht: www.vkk.edu.ee) või kirjaliku teavituse kaudu.

(2) Peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri esimeses aine-ja/või klassijuhatajatunnis.

(3) Vanem saab teavet peamiste teemade, vajalike õppevahendite, hindamise korralduse ja planeeritavate ürituste kohta veebilehelt ning Stuudiumist. Veebilehel on avalikustatud kooli õppekava ja kodukord.

(4) Aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis. Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja lapsevanem.

(5) Kool tagab õpilase ning lapsevanema juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Nõustamist ja/või juhendamist viivad läbi klassijuhataja, aineõpetaja, logopeed, sotsiaalpedagoog ning koolis tegutsev õpilasabi tugigrupp. Nõustamine ja/või juhendamine toimub kooli ruumides osapoolte eelneval kokkuleppel. Õpilasele tugiteenuse määramisest teavitatakse lapsevanemat kirjalikult ning vanem annab tugiteenuse rakendamiseks kirjaliku nõusoleku.

§ 29. Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

(1) Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis. Vajaduse korral (eriline andekus või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel) kohaldatakse õpe õpilase individuaalsest õpivajadusest lähtuvalt.

(2) **Haridusliku erivajadusega (edaspidi HEV) on õpilane**, kelle õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeelu häired, pikem ajaline õppest eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi õppesisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas, õppekestuses, õppekoormuses või taotletavates õpitulemustes.

(3) **Eriliselt andekas** on õpilane, kes oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi intellektuaalses, akadeemilises, loomingulises või spordi vallas.

(4) Haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel kasutatakse pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist, õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid. Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitused, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil. Kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad klassijuhatajad.

§ 30. HEV õpilase õppekorralduse koordineerimine

(1) HEV õpilaste õppe korralduse eest koolis vastutab HEV õppe koordineerija, kelle ülesandeks on hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine ja õpilase arengu toetamiseks vajaliku koostöö koordineerimine tugispetsialistide ja õpetajate vahel.

(2) HEV õpilaste koordineerija toetab ja juhendab õpetajat õpilase erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekud edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks.

§ 31. Õpiabi sisu ja põhimõtted koolis

(1) Esmane õpiabi ainetunnis on diferentseeritud õpetamine ja hindamine, kasutades erinevaid meetoodilisi võtteid.

(2) Esmane ainealane õpiabi on ainekonsultatsioon õpilastele, kellel on tekkinud ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel ning ainealane täiendav juhendamine eriliselt andekatele õpilastele aineolümpiaadide, võistluste, konkursside jms ettevalmistamiseks. Tegevus toimub õppetunni väliselt õpetaja poolt määratud ajal. Konsultatsioonitundides on võimalik vastata järele kontrolltöid ning saada täiendavat ainealast abi. Võimalik on saada ka muud täiendavat õpiabi kooli otsusel või nõustamiskomisjoni soovitusel.

(3) Koolis osutavad täiendavat õpiabi aineõpetaja, logopeed, abiõpetaja, õpiabirühma õpetaja, eripedagoog.

(4) Vanema nõusolekul ja direktori otsusel rakendatakse HEV õpilase toetamiseks üht või mitut järgmistest meetmetest: logopeedilist ja eripedagoogilist abi õpiabirühmas, sotsiaalpedagoogilist abi, individuaalset õppekava.

(5) **Õpiabirühma** võetakse vastu ajutiste ainealaste õpiraskustega ja/või väljakujunemata õpioskuste ning logopeediliste probleemidega põhikooli õpilane, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile ning nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust.

Õpilane võetakse õpiabirühma vastu individuaalse arengu jälgimise kaardi alusel erivajadustega õpilaste õppe koordineerija ettepanekul ja kooli direktori otsusel.

Õpiabirühma tunnid toimuvad vastava ainetunni ajal, milles täheldatakse raskusi. Vajadusel võib tunde läbi viia ka pärast õppetunde.

Õpiabitundides viiakse läbi järgmisi tegevusi: korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ning kirjalikku kõnet lähtuvalt kõnepuude mehhanismist või olemusest; arendatakse kognitiivseid oskusi; kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi ja õpivilumusi.

Õpiabirühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest.

(6) **Sotsiaalpedagoogiline** abi on õpilaste, õpetajate ning lapsevanemate juhendamine ja nõustamine õpilase õpi- ja käitumisprobleemide korral.

(7) Vanema kirjalikul nõusolekul võib kool õppenõukogu otsusega koostada õpilasele, kellel on tekkinud püsiv mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, **individuaalse õppekava** ühes või mitmes õppeaines. Individuaalses õppekavas võib sätestada õpilast õpetades kohandusi ja muudatusi õppeprotsessis, õpikeskkonnas, õppesisus ning hindamises. IÕK koostab vastava aine õpetaja koostöös tugispetsialistide ja HEV õppe koordineerijaga. Individuaalne ainekava on õpetaja töökava elementidega ning koostatakse kalenderplaanina. IÕK järgi õppivate õpilaste nimekirja kinnitab kooli direktor käskkirjaga.

(8) Nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema nõusolekul rakendatavad meetmed HEV õpilase arengu toetamiseks on järgmised: lihtsustatud õpe, tervislikust seisundist tulenev koduõpe, ühele õpilasele keskendatud õpe, õppimine väikeklassis ja/või õpiraskustega õpilaste klassis, individuaalne õppekava (põhikooli RÕK-is ette nähtud õpitulemuste asendamine või vähendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine).

(9) Kui koolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui 6 õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „eesti keel teise keelena“ ainekava alusel. Eestis vähem kui 3 aastat elanud õpilase puhul võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppest.

(10) Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis töötavad klassi- ja aineõpetajad ning tugispetsialistid. Meetme rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase toimetulekut ja esitavad omapoolsed soovitused. Meetme rakendamise perioodi lõpul hindab HEV õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja kooli direktorile edasisteks tegevusteks: meetme lõpetamine, rakendamise jätkamine, meetme vahetamine või mõne muu lisamine, täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või nõustamiskomisjoni poole pöördumise soovitamine.

§ 32. Töö eriliselt andeka õpilasega

Töö eesmärgiks on märgata õpilase annet, seda arvestada ja arendada. Töö eriliselt andeka õpilasega toimub ainetunnis (lisaülesanded), tunnivälise tegevuse (teaduskool, olümpiaadid, konkursid, võistlused) ja/või huvitegevuse (aine- ja huviringid) kaudu.

7. jagu

Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Kooli õppekava kinnitab direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Läbi arutatud ja heaks kiidetud 27.08.2020. a õppenõukogus, protokoll nr 13-8.2/5, 14.09.2020. a hoolekogus, protokoll 13-8.2/4, ja 11.09.2020 a õpilasesinduses, protokoll nr 13-8.2/2 ning kehtestatud VKK direktori käskkirjaga 21.09.2020 a nr 20.2-1/128.

Lisad VKK õppekavale

LISA 1	Keele ja kirjanduse ainekava
LISA 2	Võõrkeelte ainekava
LISA 3	Matemaatika ainekava
LISA 4	Loodusainete ainekava
LISA 5	Sotsiaalainete ainekava
LISA 6	Kunstiainete ainekava
LISA 7	Tehnoloogia ainekava
LISA 8	Kehalise kasvatuse ainekava
LISA 9	Majandusõpetuse ainekava
LISA 10	Usundiõpetuse ainekava
LISA 11	Karjääriõpetuse ainekava
LISA 12	VKK loovtöö läbiviimise kord põhikooli 3. kooliastmes